

PANEVROPSKI **ΑΡΕΙΡΟΝ** **UNIVERZITET**
УНІВЕРСИТЕТ
Fakultet Zdravstvene Njege
BANJA LUKA

Dr OSTOJA KREMENOVIC

**ZDRAVSTVENO I EKOLOŠKO
ZAKONODAVSTVO**

Banja Luka, juli 2007. godine

**PANEVROPSKI UNIVERZITET APEIRON
FAKULTET ZDRAVSTVENE NJEGE
BANJA LUKA**

Zdravstveno i ekološko zakonodavstvo

Autor:

Prof. dr. Ostoja Kremenović

Recenzent:

mr. Nedjeljko Milaković
dipl. pravnik Mirko Stevanović

Izdavač:

Panevropski univerzitet "APEIRON"
Banja Luka
1. izdanje, godina 2007.

Odgovorno lice izdavača,

DARKO Uremović

Urednik:

JOVO Vojnović, prof.

Prelom:

Sanja Šaula

Lektura:

Ognjen Kremenović

Štampa:

"ART-PRINT", Banja Luka,
p.o., grafika - dizajn - marketing
Banja Luka

Odgovorno lice štamparije:

VLADIMIRA Stijak- Ilisić

Tiraž 500 primjeraka

EDICIJA:

Ekonomska biblioteka - Οἶκος νόμος
Knj. 37

ISBN 978-99938-29-52-2

SADRŽAJ

UVOD	7
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA.....	10
Prava i dužnosti građana u sistemu zdravstvene zaštite	12
Zdravstvene ustanove.....	14
Upravljanje i rukovođenje zdravstvenim ustanovama	22
Finansiranje zdravstvenih ustanova.....	24
Zdravstveni radnici i zdravstveni saradnici.....	25
Nadzor nad stručnim radom zdravstvenih ustanova i zdravstvenih radnika.....	28
Utvrđivanje uzroka smrti i obdukcija	29
ZDRAVSTVENO OSIGURANJE.....	31
Obavezno zdravstveno osiguranje	32
Osigurana lica	32
Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja	36
Zdravstvena zaštita.....	36
Privremenu nesposobnost za rad	38
Organizacija i rad Fonda zdravstvenog osiguranja	42
Finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja.....	44
Naknada štete u zdravstvenom osiguranju.....	47
Prošireno zdravstveno osiguranje	50
Privatno zdravstveno osiguranje.....	50
ZAŠTITA STANOVNIŠTVA OD ZARAZNIH BOLESTI.....	51
Mjere obezbjeđenja radi zaštite stanovništva od zaraznih bolesti	64
PROIZVODNJA I PROMET LIJEKOVA	67
Ispitivanje lijeka	71
Odobrenje za plasiranje lijeka na tržište.....	76
Proizvodnja lijeka	82
Promet lijeka.....	83
Kontrola kvaliteta lijeka	87
Reklamiranje i obavještanje o lijeku	90
PROIZVODNJA I PROMET OTROVA.....	91
Ispitivanje i razvrstavanje otrova	92
Proizvodnja i promet otrova.....	96

PROIZVODNJA I PROMET OPOJNIH DROGA.....	108
Uslovi za proizvodnju opojnih droga.....	110
Posjedovanje opojne droge.....	112
Promet opojnih droga.....	114
Proizvodnja, posjedovanje i promet supstanci koje se mogu koristiti za izradu opojne droge.....	117
Evidencije iz oblasti proizvodnje i prometa opojnih droga.....	119
Nadzor nad primjenom propisa o opojnim drogama.....	121
Postupak sa oduzetim opojnim drogama.....	121
ZAŠTITA OD JONIZIRAJUĆIH ZRAČENJA I RADIJACIONA BEZBJEDNOST.....	123
Zaštita od jonizujućih zračenja.....	124
Nadzor u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja.....	133
ZAŠTITA OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA.....	135
ZABRANA PRODAJE I UPOTREBE ALKOHOLNIH PIĆA.....	149
ZABRANA PUŠENJA, PRODAJE I REKLAMIRANJA DUVANSKIH PROIZVODA.....	151
ZDRAVSTVENE KOMORE.....	159
Djelatnost zdravstvenih komora.....	159
Članstvo u komorama.....	160
Organizacija i rad komore.....	161
ORGANI REPUBLIČKE UPRAVE U OBLASTI ZDRAVLJA.....	164
EKOLOŠKO ZAKONODAVSTVO.....	167
ZAŠTITA PRIRODE.....	168
Opšte mjere za zaštitu prirode.....	172
Posebne mjere zaštite prirode.....	175
Zaštita divljih vrsta.....	180
Finansiranje zaštite prirode.....	182
Z A Š T I T A Ž I V O T N E S R E D I N E.....	184
Načela zaštite životne sredine.....	185
Zaštita komponenti životne sredine.....	188

Pristup informacijama i učešće javnosti u odnosu na pitanja iz oblasti životne sredine	195
Nadležnosti	200
Planiranje zaštite životne sredine	203
Procjena uticaja na životnu sredinu	206
Izdavanje ekoloških dozvola i sprečavanje nesreća većih razmjera	214
Sistem eko-označavanja i upravljanja životnom sredinom	224
Finansiranje zaštite životne sredine	228
Odgovornost za štetu nanесenu životnoj sredini	229
Međuentitetska saradnja u zaštiti životne sredine	231
PROMET EKSPLOZIVNIH MATERIJA, ZAPALJIVIH TEČNOSTI I	
GASOVA	233
Eksplozivne materije	235
Zapaljive tečnosti i gasovi	249
ZAŠTITA VAZDUHA	255
Planiranje zaštite vazduha	257
Izvori emisija	259
Posebna ograničenja	265
Zaštita vazduha	268
Planiranje zaštite voda	272
Zaštita voda i vodnih eko-sistema	275
Opšte mjere zaštite voda	277
Posebne mjere zaštite voda	281
Vodozaštitna saglasnost	286
Organizacija zaštite voda	288
FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE	292
UPRAVLJANJE OTPADOM	295
Planiranje upravljanja otpadom	297
Dozvola za upravljanje otpadom	300
Nadzor nad upravljanjem otpadom	302
Djelatnosti i odgovornosti upravljanja otpadom	303
Prekogranično kretanje otpada	312
REPUBLIČKI ORGANI UPRAVE U OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE	
SREDINE	316
INSPEKCIJSKI NADZOR	321

INSPEKCIJSKI NADZOR U OBLASTI ZDRAVLJA.....	322
I - u oblasti zdravstvene zaštite u zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima obavljanja zdravstvene djelatnosti	324
II – u oblasti proizvodnje i prometa lijekova.....	327
III – u oblasti zaštite od zračenja	329
IV – u oblasti protivepidemijske zaštite.....	332
V U oblasti proizvodnje i prometa otrova.....	336
VI U oblasti proizvodnje i prometa životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe	338
VII U oblasti voda.....	340
VIII U oblasti izgradnje objekata	343
IX Nadležnost zdravstveno-sanitarnog inspektora jedinice lokalne samouprave.....	344
 INSPEKCIJSKI NADZOR U OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	 356
Urbanističko-građevinska, ekološka i geološka inspekcija.....	356
Inspekcija za zaštitu od požara.....	357
Komunalna policija	358
 LITERATURA.....	 363

UVOD

Zdravstveno i ekološko zakonodavstvo predstavlja rezultat vjekovnog napora pojedinih država i međunarodne zajednice u cjelini da obezbijede uslove za zdravu životnu sredinu, poboljšanje zdravlja pojedinca i viši nivo javnog zdravlja. Ovi naponi su u najvećoj mjeri preduzimani i preduzimaju se u drugoj polovini dvadesetog i početkom dvadestprvog vijeka, kada se čovjek i bolji kvalitet života stavljaju u prvi plan svih društvenih i političkih stremljenja. Briga o zdravlju i zaštiti životne sredine postala je primarna opštedruštvena tendencija i stvarnost i po uspješnosti sistema javnog zdravlja i zaštite životne sredine mjere se društveni sistemi, politike, individualni i kolektivni ciljevi, planovi i njihova realizacija.

Organi Republike Srpske su ispoljili veliki interes za izgradnju zdravstvenog i ekološkog zakonodavstva koje će, uvažavajući savremene tendencije i zahtjeve u ovoj oblasti, tradiciju koja je na ovim prostorima stvarana u oblastima zdravlja i ekologije, kao i realne potrebe i mogućnosti u ovim oblastima, predstavljati sistem normi koji će razvijati odgovornost organa, pojedinaca i društva u cjelini u stvaranju uslova za bolji i zdraviji život na ovim prostorima.

Ova knjiga ima namjeru da upozna našu stručnu i opštu javnost sa stanjem zdravstvenog zakonodavstvu Republici Srpskoj i to u oblasti zdravstvene zaštite, zdravstvene zaštite od zaraznih bolesti, zdravstvenog osiguranja, proizvodnje i prometa lijekova, otrova i opojnih droga, zaštite od jonizujućih i od nejonizujućih zračenja, prometa životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, zabrane prodaje i upotrebe alkoholnih pića, zabrane pušenja, prodaje i reklamiranja duvanskih proizvoda, organizacije zdravstvene komore, inspekcijskog nadzora u oblasti zdravstva i organizacije republičkih organa u ovoj oblasti.

Takođe, knjiga sadrži i aktuelno stanje u oblasti ekološkog zakonodavstva i to u odnosu na zaštitu prirode, zaštitu životne sredine, zaštite vazduha i vode, upravljanje otpadom, promet eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova, fond za zaštitu životne sredine i inspeksijski nadzor u ovoj oblasti.

Opšta slika zakonodavstva u ovim oblastima daje pozitivnu ocjenu, što ne umanjuje potrebu ulaganja velikih napora u pravcu daljeg usklađivanja zakonodavstva sa savremenim evropskim standardima i zahtjevima. Zakonodavstvom su obezbjeđene bitne normativne pretpostavke za uspješnu reformu i funkcionisanje ovih djelatnosti koje su od velikog značaja za svakog pojedinca i za društvenu zajednicu u cjelini.

U cilju sagledavanja ukupnog stanja zdravstvenog i ekološkog zakonodavstva koje se primjenjuje u Republici Srpskoj, pored republičkih zakona, potrebno je imati u vidu i:

- međunarodne propise u ovoj oblasti, koji se neposredno primjenjuju u Republici Srpskoj i imaju prioritet u odnosu na domaće zakonodavstvo,
- zakone i druge propise Bosne i Hercegovine koji se odnose na oblasti zdravlja i zaštitu životne sredine,
- propise koje donosi Vlada Republike Srpske i nadležna ministarstva (u prvom redu, ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i ministarstvo unutrašnjih poslova) u cilju sprovođenja zakona u ovoj oblasti i
- propise koje donosi nadležni organi jedinica lokalne samouprave, posebno u oblasti zaštite životne sredine.